

1 Východiska pro strategickou část

SWOT ANALÝZA POVINNÝCH OPATŘENÍ MAP III VOLITELNÝCH OPATŘENÍ MAP A SOUVISEJÍCÍCH DOPLŇKOVÝCH OBLASTÍ VZDĚLÁVÁNÍ

SWOT3 analýzy jsou výstupem činnosti realizačního týmu projektu a pracovních skupin, které byly v rámci projektu MAP pro MČ Praha 5 ustaveny. Na jejich základě byly identifikovány priority a cíle rozvoje vzdělávání na území MČ Praha 5 a plánovány aktivity, kterými budou navrhovaná opatření naplňována.

Stávající SWOT3 analýza byla ověřena realizačním týmem MAP III, který využil dostupných podkladů a aktuálních poznatků o potřebách škol. Následně byla zjištění projednána pracovními skupinami MAP III a schválena Řídícím výborem MAP III.

Doplňujícími podklady pro aktualizaci SWOT byly také:

- Průběžné evaluační zprávy MAP II.
- Agregovaná data MŠMT (výstup dotazníků projektů tzv. Šablon).
- Výstupy dotazníkových šetření realizovaných dle pokynů MŠMT v oblasti Kodexu školy, a Metodiky rovných příležitostí v MAP II.
- Vyhodnocení plnění Ročního akčního plánu.
- Reflektivní zprávy škol zapojených v MAP II
- Neformální rozhovory se zástupci škol.

Základní zjištění SWOT3 byla rozšířena, potvrzena a doplněna o oblast podpory pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků vzdělávání. Dne 26. 9. 2023 byla aktualizovaná SWOT schválena ŘV MAP.

1.1.1 OBLAST – MATEMATICKÁ GRAMOTNOST – SWOT 3

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Nadšení učitelů a ochota sdílet své zkušenosti. + Sdílené přesvědčení o klíčových principech dobré výuky (názornost, práce s chybou, řešení problémových úloh, práce s vnitřní motivací, od zkušenosti k abstrakci). + Dobré zkušenosti učitelů s různými metodickými postupy (waldorfská pedagogika, Hejného metoda, tradiční výuka obohacovaná problémovými úlohami, ...). 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Absence finančních prostředků na nákup pomůcek pro názorné vyučování. - Velký počet žáků ve třídě. - Absence aprobovaných prvostupňových učitelů.
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Děti přicházejí do prvních tříd se zájmem objevovat matematiku. ? Nabídky PedF UK, MFF UK a některých gymnázií pro podporu rozvoje matematické gramotnosti žáků na ZŠ. ? Možnost získávat nové zkušenosti sdílením mezi učiteli, např. v rámci MAP, díky šablonám MŠMT, systematickou nabídkou vzdělávání H-mat. 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Neúčelné nadužívání moderních technologií (tabletů, mobilů) ohrožuje pozornost dětí a tím i čas pro vytváření mentálních schémat při řešení matematických úloh vyžadujících přemýšlení. ! Neinspirativní a nepodporující prostředí v některých rodinách. ! Přijímací testy a odchody žáků na víceletá gymnázia.

OBLAST – MATEMATICKÁ GRAMOTNOST – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Máme nadané žáky na matematiku – mohou být ostatním zprostředkovateli svého poznání, pokud jsou k tomu dobře vedeni.
- Máme motivované a kreativní učitele matematiky.
- Naše vzdělávání je orientováno na rovnováhu mezi výkonem a vztahy.
- Přátelské a podnětné prostředí, spolupráce vyučujících, dobrá kázeň.
- Zapojování do projektů a soutěží s dobrými výsledky.
- Aplikace výuky matematiky Hejného metodou s predikcí zavedení v dalších ročnících.
- Učíme žáky pracovat s vlastní chybou. Předkládáme žákům úlohy vedoucí k samostatnému uvažování a řešení problémů.
- Zkušenost s prací s žáky minorit, OMJ a PO – individuální přístup.

Slabé stránky:

- Velké počty dětí ve třídě neumožňují vždy individuální přístup.
- Nedostatek prostoru pro práci s nadanými dětmi.
- Rozdíly ve schopnostech a znalostech žáků.
- Učitelé se nechávají svazovat množstvím témat v učebnicích či pracovních sešitech a nezbývá čas na praktické a logické úlohy.
- Někteří žáci jsou opravdu hodně slabí na matematiku a nemají podporu v rodině.
- Celkově nižší motivace žáků ke vzdělávání v oblasti.
- Převažující způsob výuky z hlediska metod a postupů.
- Omezená vybavenost pro aplikaci nových technik.
- Nedostatečné personální pokrytí – M – ICT.
- Nedostatečné ICT vybavení a stárnutí současného ICT vybavení.
- Nedostatek prostor pro realizaci MG.
- Nedostatečné finanční a personální zajištění pro práci v přiměřeně velkých skupinách (udržení malých tříd, možnost dělit středně velké třídy do menších skupin.)
- Nedostatečné personální zajištění pro práci s dětmi ohroženými školním neúspěchem (podpora žáků ohrožených školním neúspěchem je zajišťována téměř výhradně ve spolupráci s Člověkem v tísní a z jednorázových projektů, nikoliv spolehlivě dlouhodobě zřizovatelem).

Příležitosti:

- DVPP v oblasti klasické matematiky i výuky Hejného metodou.
- Postupná obměna pedagogického sboru vyučujícími s vzhledem a znalostí nových metod a postupů.
- Vyšší míra sdílení dobré praxe s ostatními školami v regionu.
- Individuální přístup.
- Podpora MG a ICT – MŠMT, MAP.
- Čerpání prostředků Šablony III.
- Hravá povaha některých úloh.
- Skupinové vzdělávání, spolužák jako učitel.
- Rozvoj deskových her – strategie, algoritmy.

Hrozby:

- Distanční vzdělávání žáků.
- Velký počet žáků ve třídě.
- Prohlubování rozdílů mezi žáky s různým výkonem a přístupem.
- Nižší motivace žáků ke vzdělávání v oblasti.

- Zahlčení žáků informacemi.
- Přetrvávající nedostatek kvalitních a kvalifikovaných učitelů M/ICT na trhu práce.
- Riziko přetížení a vyhoření současných pedagogů.
- Nejistota korekcí v oblasti ze strany MŠMT (školní výstupy).
- Nedostatek financí – post Covidové úsporné období.
- Odliv učitelů do jiných profesí.
- Omezené možnosti některých rodin.

Školy potřebují pomoc v oblastech:

Všeobecně při zajištění finančních prostředků pro nákup dalších atraktivních pomůcek a interaktivních programů zaměřených na rozvoj matematické gramotnosti a pomůcek, které je možné využít při individuálním přístupu k nadaným dětem, dětem s PO a OMJ. Dále při zajištění užší spolupráce s rodiči, doučování slabších žáků, finančním ohodnocení pro učitele, kteří budou ochotni si vzájemně předávat osvědčené postupy prostřednictvím ukázkových hodin.

Další potřeby:

- Pomůcky pro matematiku a polytechnickou výchovu, vybavení učeben.
- Potřeba pomoci se týká snahy nahradit odcházející pedagogy jejich kvalitními nástupci, učiteli s vzhledem do nových metod a postupů (především využití ICT).
- Zajímavé programy z oblasti praktického užití matematiky.
- Rozvoji dovedností, které se školám z objektivních příčin nedařilo dobře rozvíjet v době distanční výuky.
- ZŠ Výmolova (spec. škola) potřebuje: Odborné pomůcky a odpovídající vzdělávání pedagogů.

Identifikované slabé stránky:

Identifikované slabé stránky v oblasti rozvoje matematické gramotnosti mají v našem případě širší celospolečenské příčiny. (Jde o nedostatek kvalifikovaných pedagogů na trhu práce, nedostatečné kapacity škol a přeplněné třídy, které nemohou vyhovovat požadavkům na moderní inkluzivní vzdělávání zahrnující též péči o žáky nadané, a obecný nedostatek finančních prostředků ve školství). Daří se je však překonávat zvýšeným úsilím škol a zvýšeným nasazením pedagogů ve spolupráci s rodiči. Školy jsou v tomto improvizovaném a intuitivním překonání stávajících materiálních podmínek relativně hodně úspěšné.

Další z celospolečenských příčin oslabování matematické gramotnosti (a vzdělání vůbec) je to, že mnoho rodin nemá přesvědčení, že vzdělání jejich dětí je jejich obecnou prioritou. Škola stále ještě

není vnímána jako instituce, přinášející rozvoj a potenciální bohatství dítěti i celé společnosti, ale jako brzda svobody a zátěž pro rodinu.

Identifikace problému a jeho příčin:

Problém nastává tam, kde nefunguje spolupráce s rodiči. Například u rodičů s odlišným mateřským jazykem, sociokulturním prostředím a u rodičů, kteří se dětem/žákům příliš nevěnují (třeba z důvodu vysokého pracovního vytížení). Zde jsou školní výsledky těchto žáků výrazně nižší a neodpovídají přirozenému potenciálu žáků ani vynaloženému úsilí pedagogů.

Jednou z identifikovaných příčin je nedostatečná komunikace rodičů s dětmi a žáky. Problém nastává u předškolních dětí, se kterými doma rodiče nepracují a namísto rozhovoru a komunikace s dětmi zabaví své potomky digitálními technologiemi. Negativní důsledky tohoto jevu prostupují z předškolního do školního vzdělávání, kdy nerozvinuté komunikační a čtenářské dovednosti spolu se sníženou schopností soustředit se brání žákům v pochopení matematických slovních úloh i v obecném pochopení zadání jiných úkolů.

Nárůst využívání digitálních technologií k zabavení dětí spolu s růstem počtu žáků s potřebou podpůrných opatření a s odlišným mateřským jazykem (tj. chápejme bez vstupní elementární znalosti češtiny) vnímáme jako hrozbu v oblasti snížení kvality vzdělávání.

Návrh řešení:

Možné řešení současného stavu, které lze na úrovni aktivit MAP II využít, spočívá v přípravě vhodných seminářů pro rodiče a v intenzivní snaze o spolupráci a komunikaci s nimi. Zcela jistě je vhodné realizovat semináře a setkání s rodiči hovořícími odlišným mateřským jazykem (OMJ) a seznámit je s tím, co se od nich v českém vzdělávacím systému očekává. Vhodné je také usilovat o systémovou podporu dětí a žáků s OMJ např. v podobě vyčlenění prostor a prostředků pro výuku ČJ pro tyto děti a žáky na území MČ Praha 5, aby již nevstupovali do českých škol bez znalosti češtiny.

Další skupinou jsou děti ze sociokulturně nepodnětného prostředí bez ohledu na jejich etnický původ. Vnímáme, že bez základního přesvědčení rodin o významu vzdělání zde těžko škola něco napraví. Ovšem škola jako instituce již doplňuje tolik oblastí a jsou na ni kladeny další a další nároky – například dopravní výchova, finanční a etická výchova, environmentální výchova – že bychom se měli zamyslet nad tím, zda škola skutečně může pomoci někomu, kdo o pomoc vůbec nestojí, zda je jejím úkolem neustále a v každé oblasti doplňovat nedostatky těch, kdo jsou za své dítě zodpovědní před zákonem.

Vzhledem ke skutečnosti, že užší spolupráce s rodiči není závislá jen na aktivitě MAP či jednotlivých škol, jeví se jako **žádané zaměřit činnost MAP směrem k podpoře drobných každodenních aktivit jednotlivých škol, kompenzujících žákům alespoň částečně podporu rodičů a nepodnětné domácí prostředí v oblasti matematické gramotnosti.**

1.1.2 OBLAST – ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST – SWOT 3

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Nadšení učitelů a ochota sdílet své zkušenosti. + Osvědčené a snadno přenositelné zkušenosti/postupy učitelů z praxe. + Zaběhnuté různorodé aktivity ve školách. 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Absence finančních prostředků na zřízení či obnovu třídních nebo školních knihoven. U školních knihoven chybí personální zajištění pro jejich správu. - Velký počet žáků ve třídě. - Slabá koordinace rozvoje čtenářské gramotnosti ve školách (napříč předměty a ročníky, nízká hodinová dotace pro český jazyk v učebních plánech).
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Mnoho veřejně dostupných podpůrných materiálů, včetně možností využívání multimediálních pomůcek. ? Otevřenost knihoven a dalších kulturních institucí pro spolupráci s místními školami. ? Možnost získávat nové zkušenosti sdílením mezi učiteli, např. v rámci MAP nebo díky šablonám MŠMT. 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Přibývání dětí, pro které není čeština mateřským jazykem. ! Omezování fantazie dětí neúčelným nadužíváním moderních technologií (tablety, mobily). ! Neinspirativní a nepodporující prostředí v některých rodinách.

OBLAST – ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti čtenářské gramotnosti a využívají je ve výuce.
- Spolupráce mezi učiteli – sdílení zkušeností, příkladů dobré praxe.
- Existence čtenářsky podnětného prostředí (tradice četby v MŠ a školní družině, čtenářské dílny, knihbudka, školní knihovna, projekty a programy související s rozvojem čtenářské gramotnosti, nástěnky, divadelní představení, Klub mladého čtenáře, kladení důrazu na rozvoj pozitivního vztahu dětí a žáků ke knihám, večerní čtení pro žáky v době distanční

výuky).

- Zapojení do projektů MAP.
- Umožňujeme žákům osvojit si strategie učení a motivujeme je pro celoživotní učení.
- Jsme tvořiví a snažíme se využít potenciál každého žáka.
- Motivovaní a proškolení pedagogové se zkušeností s prací s žáky minorit a OMJ i PO.

Slabé stránky:

- Vyšší počet žáků ve třídě.
- Velký počet dětí s OMJ a PO – někdy není možné se individuálně věnovat všem, kteří to potřebují.
- Nedostatečná znalost problematiky inkluzivního vzdělávání a potřeb žáků se SVP v oblasti čtenářské gramotnosti.
- Slabá koordinace rozvoje čtenářské gramotnosti napříč předměty a ročníky.
- Spolupráce s rodiči – podpora čtenářství v domácím prostředí.
- Neztotožnění se s novými postupy ve výuce u některých členů pedagogického sboru.
- Malá motivace ped. sboru ke změnám – podpoužívání technického vybavení.
- Chybějící čtenářské koutky (třídy/patra).
- Nedostatečné personální zajištění – 1,5 úvazku ZŠ.
- Přílišné vytížení žáků rozsáhlými mimoškolními aktivitami.

Příležitosti:

- Nákup odborných didaktických pomůcek a dětské literatury, programy zaměřené na čtenářskou gramotnost.
- Cílená spolupráce všech učitelů napříč předměty i ročníky.
- Větší spolupráce s rodiči a dalšími odborníky.
- Aktivní spolupráce s organizacemi (META, Integrační centrum, InSchool apod).
- Soutěže, školní akce, společné čtení.
- Zapojení mladých pedagogů studujících již v době realizace integrace a inkluze a přirozená obměna sboru.
- Čerpání prostředků ze Šablon III.
- Podpora z MAP.

Hrozby:

- Přemíra administrativy a nároků na pedagogické pracovníky – hrozí syndrom vyhoření.
- Nadužívání moderních technologií a tím klesající zájem o četbu, omezená schopnost získávat informace prostřednictvím četby, nedostatečný rozvoj fantazie.
- Zvyšující se počet žáků s OMJ a PO.

- Nedůvěra rodičů ve školský systém.
- Odchod pedagogů do jiných profesí.
- Nedostatek financí – úsporná opatření v post Covidovém a válečném období.
- Zahuštění romské populace ve škole, chování žáků z romské komunity jak chování gangu.

Školy indikují potřebu pomoci:

Školy by obecně uvítaly u žáků se SVP a SPU včetně žáků s OMJ a cizinců, zrychlení pomoci ze strany ŠPZ. Lhůty pro diagnostiku, doporučení o přiznání stupně PO, omezují možnost okamžité aplikace vhodných metod a postupů.

Dále potřebují:

- Vhodné didaktické pomůcky - Finanční prostředky na pomůcky k zatraktivnění čtenářství (tablety, čtečky) + software (e - knihy, programy k podpoře čtenářství).
- Vybavení škol knihami.
- Finanční podpora provozu školní knihovny.
- Příklady dobré praxe a jejich sdílení.
- DVPP v této oblasti, proškolení pedagogů, metodické materiály, systémová opatření (více času ve výuce na úkor biflování).
- Prostory pro čtenářské kroužky a další volnočasové aktivity na půdě školy.
- Modernizace kinosálu (ZŠ Barrandov Chaplinovo nám.).
- Návštěvy kulturních zařízení, jako jsou divadla, kina, muzea.

Zmíněna byla také potřeba péče o romské žáky. Potřeba školy tkví ve spolupráci s místní komunitou Romů, nejlépe prostřednictvím spolupráce romského poradce MČ.

Identifikace problémů a příčin problémů:

V oblasti čtenářské gramotnosti jsme identifikovali stejné základní problémy i příčiny současného stavu jako u gramotnosti matematické. Navrhujeme proto také stejná řešení. Jen s tím rozdílem, že oblast čtenářské gramotnosti a pregramotnosti chápeme jako primární oblast, odkud se negativa postupně dále přelévají do dalších oblastí vzdělávání, např. do oblasti podpory matematické gramotnosti v základním vzdělávání.

Návrh řešení:

Možné řešení současného stavu, které lze na úrovni aktivit MAP II využít, spočívá v přípravě vhodných seminářů pro rodiče a v intenzivní snaze o spolupráci a komunikaci s nimi. Zcela jistě je

vhodné realizovat semináře a setkání s rodiči hovořícími odlišným mateřským jazykem (OMJ) a seznámit je s tím, co se od nich v českém vzdělávacím systému očekává. Vhodné je také usilovat o systémovou podporu dětí a žáků s OMJ např. v podobě vyčlenění prostor a prostředků pro výuku ČJ pro tyto děti a žáky na území MČ Praha 5, aby již nevstupovali do českých škol bez znalosti češtiny. (Obdobný přístup lze aplikovat i na oblast žáků z odlišného sociokulturního prostředí.)

Za důležitou součást řešení proto považujeme navrhování, plánování a podporu drobných každodenních aktivit jednotlivých škol, kompenzujících dětem a žákům alespoň částečně nedostatek komunikace a podporu rodičů v oblasti čtenářské (pre)gramotnosti.

1.1.3 OBLAST – PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ – SOUHRNNÁ SWOT 3

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Uvědomování si nezbytnosti kvalitního neformálního kurikula v mateřských školách (dodržování zásad z RP) + Aktivní otevřené školy s inovativními nápady, nadšení učitelů z dobrých výsledků, ochota vzdělávat se, sbírat a sdílet zkušenosti + Respektování a snaha o naplnění potřeb dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nízká vzdělanost v oblasti komunikačních dovedností pedagogů a znalostí potřeb dětí s ADHD - Malá a pomalá součinnost SPC a PPP s MŠ - Absence finančních prostředků na nákup kvalitních didaktických pomůcek
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Podpora vzdělávání v oblasti komunikace MČ Praha 5 (např. Kurz komunikačních dovedností Respektovat a být respektován) ? Zájem MŠ o vzájemné sdílení zkušeností ? Využívání Šablon v MŠ a ZŠ pro zvýšení počtu pracovníků ve škole a využívání možnosti získání asistenta z prostředků MHMP 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Směrování učitelů k vyššímu vzdělávání bez povinnosti vzdělávat se v oblasti komunikace jako základního prostředku výchovy a vzdělávání dětí ! Přijímání dětí neplně tříletých – naplňováním jejich naprosto odlišných potřeb se utlumí kvalita vzdělávání včetně možnosti inkluze ! Riziko syndromu vyhoření při nemožnosti pedagoga uspokojit základní potřeby dětí a aplikaci individuálního přístupu při vysokém počtu dětí, mezi nimiž jsou i děti bez znalosti českého jazyka

OBLAST – MATEMATICKÁ PREGRAMOTNOST – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Nabídka nadstandardních aktivit MŠ v oblasti matematické gramotnosti.
- Podpora individuální práce s dětmi.
- Využívání interaktivních médií a pomůcek, dostatek zajímavých interaktivních pomůcek a technického materiálu.
- IT pomůcky.
- Didaktické pomůcky (například k Hejného metodě).
- Projekty.
- Pedagogové.
- Kreativita pedagogického sboru.

- Možnosti tisku pro děti v oblasti matematické pregramotnosti – pracovní a výukové listy.

Slabé stránky:

- Nevyužívání poznatků pedagogů v praxi a sdílení dobré praxe.
- Nedostatky v oblasti péče o děti s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku.
- Malé vzájemné sdílení – ochrana KNOW HOW škol.
- Méně časté vědomé zapojování aktivit na posílení předmat. Gram.
- Všechny p. učitelky neprošly proškolením v této oblasti. Neseznámily se se všemi výukovými programy a neumějí je využít v praxi.
- Nedostatek času a prostoru pro rozvoj nadaných dětí.
- Zastupitelnost – Je náročné vyslat pedagoga na školení během školního roku, pedagogové se musí vzájemně zastupovat. Ideální je školení pro všechny pedagogy v přípravném týdnu, ideálně v budově MŠ.

Příležitosti:

- Získávání finančních prostředků z různých dotačních výzev.
- Využívat pro spolupráci rodiče, základní školy, studenty středních a vysokých škol.
- Aktivně vyhledávat partnerské školy, i zahraniční, pro případné stáže.
- Proškolení pedagogů v oblasti práce IT a předmatematické gramotnosti.
- Odborná školení. Nové náměty pro práci s dětmi – výukové programy. Využití Šablon III.
- Spolupráce se ZŠ.
- V rámci nepřímé řízené činnosti vyhledávat možné úkoly a hry týkající se matematické pregramotnosti.
- Dělat si diagnostiku dítěte při jeho chování při matematických hrách.
- Sdílení zkušeností prostřednictvím vzájemných návštěv i v rámci zahraničních stáží.
- Sdílení příkladů dobré praxe mezi pedagogy.

Hrozby:

- Heterogenní třídy.
- Velký počet dětí na třídách.
- Děti s potřebou podpůrných opatření.
- Přenášení zodpovědnosti za vzdělávání a výchovu dětí na MŠ.
- Nedostatek kvalifikovaného personálu – fluktuace pedagožek.
- Stále se zvyšující stres a syndrom vyhoření u pedagogů a z toho pramenící nechuť k dalším činnostem.
- Vysoký počet dětí ve třídách, legislativní změny, nejistota.
- Nedostatek financí na další vzdělávání pedagogů. Nemožnost zúčastnit se projektových

dnů.

- Izolace, karanténa, nedostatek pedagogů, malá zastupitelnost.
- Nedostatek finančních prostředků na nákup her a pomůcek.

Školy indikují potřebu pomoci:

Školy by v budoucnosti uvítaly finanční dotace na další vzdělávání pedagogických pracovníků pro tuto oblast, na doplnění knihovny odbornou literaturu či pracovní listy, pracovní sešity. Finanční pomoc by byla třeba i při realizaci nejrůznějších zážitkových programů v oblasti matematické gramotnosti, dalších odborných přednášek pro rodiče a zejména při doplňování nových interaktivních programů, stavebnic a logických her pro děti. Nákup velkokapacitní kopírky, kterou by využívaly všechny učitelky na množení pracovních listů pro práci s dětmi, by byl také prospěšný.

Další potřeby:

- Vhodné vybavení ICT, HW, SW, konektivita a know – how.
- Stáže v jiných mateřských školách – např. zahraniční inspirace.
- Finanční prostředky na DVPP a ocenění aktivních a zapálených pedagogů.
- Finanční prostředky na rozvoj dalšího technického a materiálního zabezpečení, na obnovu didaktických pomůcek a hraček.
- Materiální vybavení – pomůcky Hejného metody pro MŠ jsou velice přínosné nejen pro mat. program., ale jsou velmi nákladné.
- Nové náměty pro práci s dětmi, např. projektový den v rámci Šablon III aj.

OBLAST – ČTENÁŘSKÁ PREGRAMOTNOST – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Pravidelné aktivity čtenářské pregramotnosti – Celé Česko čte dětem, Babička a dědeček jdou číst do školky, návštěvy divadelních představení a veřejné knihovny s dětmi, spolupráce se Spolek Hájovna, Předčtenářské workshopy, ...
- Několik aktivních pedagogů.
- Aktualizované knihovny a vybudování a využívání Knihobudky.
- Zájem dětí o čtené příběhy.
- Pravidelné čtení dětem po obědě.
- Dostatek knih k prohlížení.

Slabé stránky:

- Nadměrný počet dětí ve třídách.
- Neznalost metod v oblasti čtenářské pregramotnosti u některých pedagogů.
- Malý zájem některých pedagogů - ne všichni jsou v rámci DVPP proškoleni v této problematice, většinou pro nezájem.
- Nedostatek využívání současných pomůcek a hraček, které jsou k dispozici na škole.
- Nedostatečná informovanost a spolupráce s rodiči.
- Rozvoj čtenářské pregramotnosti rodiče přesouvají na MŠ.
- Malé vzájemné sdílení – ochrana KNOW HOW škol.
- Je zapotřebí vybrat nové dětské knižní tituly, doplnit dětskou knihovnu, nezůstává ale dost finančních prostředků z ONIV.

Příležitosti:

- Využití nabídky DVPP – zlepšit rozvíjení znalostí v oblasti čtenářské pregramotnosti.
- Využít spolupráci s rodiči, prarodiči (přednášky, workshopy), veřejností, místním spolky a dalšími organizacemi – čtení rodičů a prarodičů v MŠ.
- Čtenářské kruhy, při kterých si děti mohou pomocí obrázků vytvořit vlastní příběh.
- Návštěvy knihoven.
- Školní knihovny.
- Finanční prostředky od zřizovatele na knihy a další pomůcky.
- Děti tráví ve školce mnohdy více času než doma.
- Děti se rády učí, pokud je to přiměřenou formou.
- Povinná předškolní docházka.
- Rodiče chtějí, aby byly děti připravené na vstup do ZŠ.
- Spolupráce se základní školou.
- Pedagogové jsou aktivní a mají zájem se učit.

Hrozby:

- Vysoký počet dětí ve třídách, legislativní změny.
- Narůstající počet cizinců.
- Mnoho dětí s logopedickými vadami a potřebou podpůrných opatření.
- Nárůst heterogenity třídy.
- Častá obměna pedagogického personálu, nestabilní personální složení.
- Stále se zvyšující stres a syndrom vyhoření u pedagogů a z toho pramenící nechuť k dalším

činnostem.

- Zrušení pozice spec. pedagoga a dvojjazyčného asistenta (konec personální podpory ze Šablon, konec podpůrných projektů).
- Malá podpora ze strany rodičů.
- Nezájem rodičů o dění v MŠ, MŠ jim slouží jako hlídací služba.
- Nevyužívání didaktických pomůcek.
- Omezení související s Covidem – distanční výuka, karantény a izolace.

Školy indikují potřebu pomoci:

Při rozvoji čtenářské pregramotnosti je pro školy průřezově důležitá finanční dotace na vzdělávání pracovníků, nákup odborné literatury, finanční prostředky na zajištění odborných přednášek pro rodiče a pedagogy. Další velkou pomocí by bylo zajištění odborníka /konzultanta, metodika/pro danou oblast, cizojazyčný asistent, úvazek pro logopeda. Problém je, že tyto potřebné profese jsou personálně zajišťovány s pomocí dotačního financování, ale z logiky věci by na školách měli působit stále.

MŠ dále potřebují:

- Podporu v oblasti pořízení potřebného ICT vybavení, HW i SW, konektivity, údržby a provozu.
- Proškolení pedagožek v oblasti využití ICT vzdělávací činnosti.
- Finanční prostředky na nákup aktuální beletrie a další literatury.
- Finanční prostředky na rozvoj technického a materiálního zabezpečení.
- Finanční prostředky na DVPP a ocenění aktivních a zapálených pedagogů.
- Získání finančních prostředků na zakoupení didaktických pomůcek a hraček, které podporují čtenářskou pregramotnost – např. pomůcky pedagogiky Franze Ketta, montessori hračky, loutkové divadlo atd.
- Finanční prostředky na zorganizování besedy nebo odborné přednášky pro rodiče v této oblasti – zintenzivnit spolupráci s rodiči v oblasti čtenářské gramotnosti.
- Podporu speciálního pedagoga i po skončení Šablon III.
- Metodická pomoc a podpora péče o děti s OMJ.

Identifikace problémů a jejich příčin:

V oblasti předškolního vzdělávání se opět projevují stejná omezení prostupující problematikou vzdělávání na území hlavního města Prahy. Jde o nedostatečnou kapacitu mateřských škol, vysoký

počet dětí ve třídách a ztíženou možnost věnovat se dětem individuálně v souladu se zásadami inkluzivního vzdělávání. Chybí pedagogičtí pracovníci, personální zajištění pracovníky zajišťujícími inkluzi je v rovině systémové opět nedostatečné (na trhu práce je těchto profesí nedostatek). Spolupráci s poradnami komplikuje přetížení poradenských zařízení, obtížná diagnostika malých dětí a dlouhé čekací lhůty.

Děti jsou v praxi schopny často pouze odpovědi v holých větách a mají špatnou výslovnost. Návštěvu logopeda by měl rodičům dítěte doporučit pediatr, ale v praxi jsou často pedagogové MŠ jediní, kdo o výslovnost dítěte projeví zájem a nějak se jí zabývají nebo doporučují obrátit se na logopeda.

Příčinou je často nedostatečná komunikace rodičů s dětmi předškoláky a nadměrné využívání digitálních technologií k zabavení dětí spolu s nárůstem počtu dětí z rodin s odlišným mateřským jazykem, které do mateřské školy přicházejí bez znalosti českého jazyka. Mateřským školám také chybí prostory pro výuku ČJ pro děti s OMJ.

Mateřské školy potřebují pomoci s dokoupením didaktických pomůcek, interaktivních tabulí, s kurzy ČJ pro děti s OMJ, s proškolením pedagogů pro práci s dětmi s OMJ, proškolením pedagogů v jazykové výchově a podpoře čtenářské pregramotnosti.

Návrh řešení:

Prostor pro využití aktivit MAP je zejména v oblasti zlepšení péče o děti s OMJ, realizaci vhodných seminářů pro rodiče dětí, proškolení pedagogů v jazykové výchově a podpoře čtenářské pregramotnosti. MAP by měl podpořit navrhování a realizaci drobných každodenních aktivit podporujících rozvoj čtenářské pregramotnosti předškoláků, jejich komunikačních dovedností a rozumových schopností. Rozličné drobné a finančně nenáročné aktivity, soutěže, hry, předčítání a čtení spojené s vyprávěním či převyprávěním slyšených příběhů by měly předškolákům alespoň částečně kompenzovat nedostatek komunikace v rodině a umožnit tak větší rozvoj jejich přirozeného potenciálu.

1.1.4 OBLAST – INKLUZE – SOUHRNNÁ SWOT 3

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Zkušenosti škol a jejich ochota vytvářet podmínky pro inkluzi + Dostatek pomůcek a programů, případně množství grantů a projektů, ve kterých lze na pomůcky dosáhnout + Podpora MČ Praha 5 školám, podpora spolupráce a výměny zkušeností 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - malá podpora žáků nadaných a žáků s nižším stupněm podpůrných opatření - Slabé personální zajištění inkluze a nezkušenost části pedagogů - Nedostatečné zvládnutí inkluze některých žáků s poruchami chování: zhoršení podmínek pro vzdělávání ostatních žáků -
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Projekty (Šablony a jiné) ? Výměna zkušeností s blízkými ZŠ ? Zavedení role školního psychologa 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Vyšší nároky na pedagogy, jak po stránce administrativní, tak po stránce psychické zátěže a náročnosti práce ! Neustále rostoucí počet dětí a žáků ve třídách znemožní individuální práci s dětmi a žáky ! Zvětšující se podíl rodičů, kteří nevládají svou roli

OBLAST – ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE V MŠ – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Dlouholetá a fungující inkluze.
- Dobře a kvalitně nastavená spolupráce učitele a asistenta pedagoga.
- Škola má vytvořený systém podpory pro děti se SVP (je vybavena kompenzačními/ speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga, speciálního pedagoga, psychologa, dvojjazyčného AP, apod.).
- Fungující multidisciplinární tým.
- Malá MŠ.
- Děti jsou vnímány jako individuality se svými potřebami, možnostmi a zájmy.
- Podpora dětí se SVP a OMJ na vysoké úrovni.
- Dostatek vzdělávacích pomůcek pro inkluzivní vzdělávání.

Slabé stránky:

- Mateřská škola není bezbariérová.
- Velké počty dětí na třídách a jen velmi nízké snížení počtu dětí při inkluzi.
- Malé vzájemné sdílení – ochrana KNOW HOW škol.

- Malý zájem rodičů o výsledky vzdělávání dětí.
- Nedostatečný bezbariérový přístup.
- Nedostatek kvalitních asistentů pedagoga.
- Inkluze ovlivní vždy celou třídu, ať pozitivně, tak i negativně.
- Rodiče se domnívají, že na inkluzi mají vždy a za každých podmínek nárok, bez ohledu na to zda je dítěti ku prospěchu.
- Může se stát, že inkudované děti mohou být vyloučené z některých činností v MŠ, protože tyto činnosti děti nezvládnou a MŠ nemá odborné pomůcky. (např. výlety, plavání apod.).

Příležitosti:

- Využívání různých dotačních výzev.
- Nadále aktivně spolupracovat s různými organizacemi – Člověk v tísni, META, InBáze, z.s., - zvyšování inkluzivního povědomí mezi širší veřejnost.
- Zapojovat do dění školy rodiče, prarodiče, místní spolky, vnímat jejich potřeby a systematicky rozvíjet školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy.
- Vytvoření koutků v prostorách MŠ.
- DVPP v oblasti inkluze a individualizace.
- Neformální setkávání s rodiči.
- Rovné příležitosti všech dětí.
- Pochopení dětí, že každý jsme jiný a každý máme právo se vzdělávat.
- Pomoc dětí mezi sebou – Naučit se pomáhat druhým a vnímat jejich potřeby.

Hrozby:

- Ne každá inkluze je proveditelná.
- Není stanoven nejvyšší možný počet inkudovaných dětí. Někdy jich může být více a asistent je jen jeden – sdílený.
- Vyhoření pedagogů – vyčerpanost a únava.
- Nedostatek pedagogů a dalších pracovníků ve školství.
- Ne zcela správné nastavení inkluzivního vzdělávání – nejasnosti, přetížení ŠPZ a dlouhé objednávací lhůty, nepružnost, jiné informace dostávají školy, jiné ŠPZ, ...
- Administrativa.
- Ukončení šablon, nedostatek finančních prostředků na asistenty.
- Málo školských zařízení a tím i volných míst pro děti se SVP.
- Nezájem rodičů o dění v MŠ.
- Rodiče často odmítají, že jejich dítě má SVP.

Školy indikují potřebu pomoci:

- Zajistit přítomnost dalších odborníků z praxe (speciální pedagog, psycholog, logoped, ergoterapeut, ...), měla by být standardem.
- Možnost snížení počtu dětí ve třídách bez snížení finančních prostředků, které se následně projevuje i na platech pro školní kuchyni.
- Vedlejší školní prázdniny v MŠ – V těchto dnech by bez problémů mohlo probíhat DVPP pro sborovnu, nyní lze školení uskutečnit pouze o víkendech – jde o nekoncepční řešení!!!
- Personální posílení tak, aby po celou dobu provozu MŠ byly v každé třídě MINIMÁLNĚ 2 dospělé osoby.
- Finanční prostředky na asistenta pedagoga.
- Zajistit možnost i nadále financovat spec. pedagoga a dvojjazyčného asistenta. Podpora dětí cizinců sice v současné době přichází z MŠMT, ale týká se jen cizinců předškoláků. Tato podpora je nedostatečná. Dítě cizinec může mluvit lépe česky než dítě s českým občanstvím, pro které ale není ČJ rodným jazykem.
- Zajistit pomocný personál, přítomný po většinu provozu třídy (např. chůva od 8 do 15.30 hod.). A k tomu současná podpůrná opatření indikovaná PPP.
- Získat systematickou podporu psychologa, který by navštěvoval pravidelně MŠ, např. 2-3 x do měsíce mohl pozorovat děti, pedagogové by mohli konzultovat své postupy, byl by nápomocen při jednání s rodiči při řešení výchovných problémů.
- Stále zlepšovat individualizaci pro začlenění dětí se spec. potřebami.
- Vzdělávání pedagogů formou DVPP a odborné literatury, konzultací s psychologem.
- Zlepšovat spolupráci s PPP a SPC.

OBLAST – ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO ŽÁKA V ZŠ – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Škola neodmítá žáky, kteří vyžadují speciální péči; spolupracuje s odborníky.
- Ochota a schopnost vyučujících pracovat v podmínkách inkluze.
- Vstřícné jednání s rodiči.
- Komplettní poradenské pracoviště.
- Profesionálně rostoucí pedagogové – specialisté.
- Jasná vize hledat to nejlepší v každém žákovi.
- PR na dobré úrovni – manuál pro rodiče, navíc přeložený do AJ a RJ.
- Strategie vedení školy.

- Tým pedagogů zaměřený na posilování potenciálního rozvoje všech žáků.
- Spolupráce s rodiči.
- Poměrně velká komunita cizinců, kteří si mohou vzájemně pomoci v začátcích.
- Motivovaní učitelé, kteří jsou zkušení v oblasti práce s žáky s PO, OMJ, výchovnými obtížemi.
- Otevřené a přátelské prostředí školy rodinného typu.
- Speciální pedagog – 3x týdně ve škole.
- Poradenské služby jsou ve škole již delší dobu zavedené a jsou využívány pedagogy i zák.zástupci žáků.
- Propojený systém pracovníků ŠPP (společné porady, konzultace o dětech).
- Včasná nabídka podpory a pomoci zákonným zástupcům.

Slabé stránky:

- Ne každý pedagog je ochoten a schopen pracovat s žáky, kteří potřebují speciální péči.
- Nedostatek odborníků v případě, že „je žák nad naše síly“.
- Bariérovost objektů školy.
- Ve třídách velký počet dětí s odlišnými potřebami.
- Nespolupracující zákonní zástupci.
- Ne vždy je možné zajistit všem žákům, kteří to potřebují, individuální přístup
- Problematika stability postavení asistentů pedagoga v rámci školy.
- Sociální zázemí některých rodin.
- Spolupráce OSPOD – rodina – škola.
- Některé komunikačně náročné situace se nám nedaří zvládnout.
- Malé kapacity pedagogů pro další doučování – nedostatečné prostorové kapacity pro doučování během výuky (i odpolední).
- Nedostatečné sdílení praxe mezi asistenty.
- Přetrvávající nedostatek pedagogů – učitelů.
- Nedostatek kvalifikovaných asistentů pedagoga.
- Chybějící dvojjazyčný asistent/tlumočník – neslovanské jazyky
- Malé úvahy v poradenství.

Příležitosti:

- Využívat kvalitní DVPP.
- Hledat další odborníky pro spolupráci se školou.
- Mít možnost odmítnout některé žáky.
- Intenzivnější spolupráce s odborníky (výchovný poradce, speciální pedagog, školní psycholog, poradny).

- Supervize k tématu komunikace s romskými rodinami.
- Koučing/mentoring/supervize k rozvoji komunikačních dovedností.
- Stavění týmů pro péči o jednotlivé žáky tak, aby byl soulad v rámci školy.
- Zkvalitnění spolupráce s odborníky a organizacemi podílejícími se na péči o dítě.
- Vznik školního poradenského pracoviště.
- Spolupráce s neziskovými organizacemi působícími v různých oblastech potenciálního rozvoje žáků.
- Prostor pro širší využití speciálního pedagoga – podpora ze strany zřizovatele a MŠMT.
- Šablony III – sociální pedagog.
- Nabídka DVPP.
- Podpora z MAP a MŠMT.
- Působení speciálních pedagogů a psychologa.
- Zakoupení kompenzačních pomůcek.

Hrozby:

- Narůstající počet žáků ve třídách
- Příliš velký počet žáků se speciálními potřebami v jednotlivých třídách (SVP, PO, OMJ).
- Zhoršení psychického stavu dětí se SVP po distanční výuce.
- U dětí s vyšším stupněm PO, je běžné fungování ve třídě složité a není možné bez pomoci kvalitních asistentů pedagoga – a ty je velmi obtížné najít.
- Nedostatek odborníků ve škole - nedostatečné úvazky u spec.pedagoga a šk.psychologa- nelze pokrýt všechny zakázky a identifikované potřeby.
- Dlouhé čekací doby pro vyšetření ve školských poradenských zařízeních.
- Složitá agenda ve vykazování a administrativních činnostech.
- Nedostatečná podpora u zákonných zástupců žáků SVP, odmítání potřeby SVP rodiči.
- Stížnosti ostatních rodičů na narušování výuky žáky se SVP.
- Riziko přetížení a vyhoření současných pedagogů.
- Ambice některých rodičů dostat dítě tam, kam už to opravdu nejde.
- Tlak na přijetí ze strany nespádových zájemců.
- Časová náročnost.
- Distanční výuka a snížená míra sociálních kontaktů.
- Možné zásahy ze strany MŠMT.

Školy indikují potřebu pomoci:

Vzhledem k navyšujícímu se počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a s OMJ je pro školy důležitá další odporná pomoc (asistent pedagoga, logoped, psycholog). Pro zajištění individuální péče by bylo ideální snížení počtu dětí v jednotlivých třídách, nepřetěžování pedagogů (např. administrativou), aby mohli svůj čas věnovat dětem/žákům a přípravě výuky.

Školy potřebují více mentoringu a supervize od odborníků, aby pedagogové byli schopni více řešit problémy s chováním ve své třídě, uměli vést rozhovor a komunikaci s “problémovými” rodiči a uměli se úspěšně zbavovat frustrace z nahromaděných úkolů, problémů a emocí – předcházet syndromu vyhoření.

Školy potřebují také možnost pravidelného a dlouhodobého působení školního psychologa, školního speciálního pedagoga, psychiatra a sociálního pedagoga – dosud byli placeni výhradně z Šablon a přímých PO + snížený úvazek pro metodika prevence a výchovného poradce.

Školy musejí mít v případě inkluze možnost kam se reálně obrátit pro skutečnou radu a reálnou včasnou pomoc, nesmějí se automaticky ocitnout na pranýři jen proto, že s některým žákem nedokáží pracovat.

Další potřeby škol:

- Vybudování kvalitního zázemí pro školní poradenské pracoviště, prostředky na financování školního psychologa na plný úvazek.
- Méně administrativy, větší klid na práci s kolektivem pedagogů a profesní růst.
- Kvalifikovaní pomocníci v oblastech práce se žáky se SVP – asistenti pedagoga, tlumočníci cizích jazyků, dvojjazyční asistenti pedagoga (měli by být financováni systémově formou trvalého úvazku).
- Více personálu pro doučování českého jazyka a doučování žáků ohrožených školním neúspěchem.
- Zrychlení spolupráce se ŠPZ v zájmu žáků.
- ZŠ a MŠ Slivenec – Navýšení kapacity školy velký počet žáků ve třídách znesnadňuje inkluzi.
- ZUŠ Popelka: Chybí bezbariérový přístup do přízemí školy i do vyšších pater. Chybí případné značení pro potencionální nevidomé žáky a studenty. Škola nemá školního psychologa.

Identifikované problémy a jejich příčiny:

Na území MČ Praha 5 se nacházejí Školy pro sluchově postižené (Holečkova) spolu s pro inkluzi strategicky důležitým poradenským zařízením, které má výborné výsledky v péči o sluchově postižené, a kterému se při včasné diagnostice daří zařadit do škol hlavního proudu významný počet dětí a žáků s postižením sluchu. Toto zařízení však je kapacitně přetíženo a vyžaduje podporu v oblasti personálního zajištění, jinak dojde k poklesu kvality a včasnosti poskytovaných služeb. V souvislosti s podporou inkluzivního vzdělávání a také s podporou rovného přístupu ke vzdělání pro všechny žáky na Praze 5 zaslouží toto pro inkluzi významné pracoviště pomoc, a to nejen v rovině personální a materiální. Zapotřebí je odborné pomoci v podobě unifikace a kodifikace českého znakového jazyka v oblasti vzdělávání a v oblasti matematických i jiných odborných pojmů. Toto je důležité pro vzdělávání i testování znalostí sluchově postižených.

Na území MČ Praha 5 se nacházejí další významné školy umožňující přístup ke vzdělání všem dětem a žákům (s rozličnými výraznými hendikepy). Zmínit je možné Střední školu, Základní školu a Mateřskou školu pro sluchově postižené (Výmolova 169, Praha 5), Základní školu pro žáky se specifickými poruchami chování (Na Zlíchově 254, Praha 5 – Hlubočepy), Zařízení pro děti – cizince, diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní školu (Radlická 795/30, Praha 5 – Smíchov) a Gymnázium pro zrakově postižené a Střední odbornou školu pro zrakově postižené (Radlická 591/115, Praha 5 – Jinonice). Takovýchto a dalších specializovaných pracovišť je v současné době málo, chybí nám v Praze 5 specializované pracoviště pro žáky s dysfázií a PAS. Tito žáci si zaslouží úspěch, ale ten jim v přeplněných školních třídách běžných ZŠ lze jen těžko dopřát – nemluvě o rehabilitační, logopedické a další speciální péči, která je pro některé z nich nezbytná a na území Prahy 5 nedostupná.

V oblasti inkluze trpí obecně školství MČ Praha 5 základním celospolečenským problémem, kterým bylo zavedení inkluzivního vzdělávání v rozsahu a intenzitě převyšující připravenost materiálních a personálních podmínek českého školství. Tím je výstižně řečeno mnohé o problémech rozvoje moderního inkluzivního vzdělávání ve školách na Praze 5. Situaci nijak neulehčuje ani ideologické a politické vnímání inkluze v české společnosti. Jen obtížně lze za dané situace řešit inkluzi některých žáků s poruchami chování a nespolupracujícími rodiči tak, aby nedošlo ke zhoršení podmínek pro vzdělávání všech ostatních žáků. Komunikace a spolupráce s rodiči dětí a žáků je v tomto případě klíčová.

Závažným obecným problémem na území celé Prahy je především naplněnost až přeplněnost kapacity škol, rostoucí počet obyvatel jednotlivých městských částí a tím i zvyšující se počet dětí a žáků ve třídách. Přibývá dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření a dětí a žáků s potřebou podpory z důvodů odlišného mateřského jazyka. To vše koliduje s požadavky moderního

inkluzivního vzdělávání na individuální přístup k rozvoji potenciálu každého dítěte a žáka a vytváří stupňující se tlak na pedagogy. Stávající pedagogové jsou ohroženi vyhořením a pro studenty již tato profese není příliš atraktivní.

S těmito nepříznivými podmínkami se však školy za cenu vysokého osobního nasazení, improvizace a zvýšené aktivity pedagogů snaží relativně úspěšně vyrovnat. Příkladem může být ZŠ Grafická, která je jako příklad dobré praxe v oblasti inkluzivního vzdělávání často cílem exkurzí, spolupracuje s NPI ČR, organizací In Báze a dalšími relevantními institucemi. Mimo to umožňuje také získávání praxe v inkluzivním vzdělávání studentům pedagogických vysokých i středních škol.

Dalším příkladem vysoké míry inkluze na území Prahy 5 je ZŠ a MŠ Kořenského, která již delší dobu usiluje o přidělení prostor pro vznik odloučeného pracoviště s možností intenzivního kurzu češtiny pro žáky s OMJ, využitelného pro Prahu 5 – které by bylo ostatními školami s nárůstem počtu žáků s OMJ vítáno. V této škole se pohybuje počet žáků s OMJ kolem 20 %, zkušenosti pedagogů s jejich začleňováním do vzdělávání v našem systému jsou dlouholeté. Rovněž tato škola spolupracuje s organizacemi jako In Báze, Člověk v tísni a umožňuje zácvik nových asistentů pedagoga, podílí se také na praxi studentů pedagogických studijních oborů.

Návrh řešení:

Řešení spočívá v setrvalé podpoře zlepšení materiálních a personálních poměrů ve školství na daném území. MAP bude hledat vhodné dotační tituly a podporovat školy v jejich využití. Bude usilovat o užší spolupráci škol s rodiči při řešení problémů, pořádat přednášky pro rodiče kde odborníci poradí, jak vychovávat děti, jak je připravovat na vstup do školy a jak je učit morálním vlastnostem.

Dále bude pořádat semináře pro rodiče zacílené na podporu dětí a žáků při přechodu mezi stupni vzdělávací soustavy, ideálně ve spojení s kariérovým poradenstvím. Součástí řešení by měly být také semináře pro rodiče a děti s odlišným mateřským jazykem, usnadňující vzájemný přenos informací o potřebách škol, dětí i rodičů, s cílem podpořit integraci dětí s OMJ do české školy a následně do české společnosti. Zařazování dětí a žáků – cizinců není myslitelné bez systémového řešení přímo v rámci Prahy 5 a tím je vytvoření pracoviště pro intenzivní kurzy češtiny jako druhého jazyka.

1.1.5 OBLAST – PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTIVKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ – SOUHRNNÁ SWOT 3

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Motivování učitelé, kteří se chtějí napříč školami setkávat + Zájem a podpora vedení škol i zřizovatele + Zkušenosti s DVPP 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatek kvalitních koordinátorů, lektorů i opravdu praktických programů - Zmenšující se časové možnosti pedagogů - Administrativa, výkaznictví, přílišná formálnost
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Široká nabídka DVPP ? MAP, Šablony a jiné podpůrné programy ? Spolupráce všech škol 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Vyšší nároky na pedagogy, jak po stránce administrativní, tak po stránce psychické zátěže a náročnosti práce mohou vést k rozvoji syndromu „vyhoření“ ! Zmenšující se ochota i časové možnosti pedagogů ! Nedostatečná kvalita realizovaného DVPP ! „Práce pro práci“

OBLAST – PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTIVKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ – ROZŠÍŘENÁ SWOT

Silné stránky:

- Dostatečná nabídka kvalitních programů na trhu.
- Motivování učitelé, kteří se chtějí napříč školami setkávat, jejich podpora vedením škol.
- Dlouholeté zkušenosti s DVPP.
- Podpora zřizovatele.
- Zkušenosti pedagogové i ředitelé škol v území.
- Podpora v rámci projektů ESF.
- Podpora MŠMT (NPI ČR a jeho projekty).
- Komplettní poradenské pracoviště.
- Profesionálně rostoucí pedagogové – specialisté.

Slabé stránky:

- Nedostatek kvalitních koordinátorů, lektorů i opravdu praktických programů.
- Zmenšující se časové možnosti pedagogů.
- Značné vytížení pedagogů i vedení škol (školy jsou zatíženy zvětšující se administrativní agendou, ale také realizaci rozličných dotačních projektů).
- Administrativa, výkaznictví, přílišná formálnost.
- Cena kvalitních programů.
- Zastupitelnost školených pedagogů.
- Neatraktivnost méně kvalitních programů pro zkušenější členy vedení škol
- Zapojení jen části škol na MČ P5
- Nedostatek kvalifikovaných pedagogů na trhu práce.
- Slabé personální zajištění inkluze a nezkušenost části pedagogů.
- Problematika stability postavení asistentů pedagoga v rámci školy.
- Omezená vybavenost pro aplikaci nových technik.
- Učitelé se nechávají svazovat množstvím témat v učebnicích či pracovních sešitech a nezbývá čas na praktické a logické úlohy.
- Nedostatečné ICT vybavení a stárnutí současného ICT vybavení.

Příležitosti:

- Široká nabídka DVPP.
- MAP – výjezdní setkávání a učitelské kluby.
- Šablony a jiné podpůrné programy.
- Spolupráce všech škol.
- Možnost efektivní pomoci školám Prahy 5.
- Vyhledání nových a zajímavých osobností, trendů, přístupů.
- Zjistit, co vlastně je pro pracovníky ve vzdělávání dostatečně zajímavé a motivační.
- Metodická podpora MŠMT a NPI ČR

Hrozby:

- Vyšší nároky na pedagogy, jak po stránce administrativní, tak po stránce psychické zátěže a náročnosti práce mohou vést k rozvoji syndromu „vyhoření“
- Zmenšující se ochota i časové možnosti pedagogů
- Nedostatečná kvalita realizovaného DVPP
- „Práce pro práci“
- Nezájem, neúčast pedagogů na akcích

- Nedostatek financí – post Covidové a válečné úsporné období.
- Odliv učitelů do jiných profesí.

Školy indikují potřebu pomoci:

- V oblasti efektivního řízení a administrativního zlehčení nezbytné agendy.
- Metodického vedení ve světě rychle se měnících požadavků, potřeb i předpisů.
- V oblasti odpovídajícího a udržitelného materiálního i finančního krytí pedagogických profesí včetně platů specialistů školního poradenského pracoviště (spec. pedagogů, psychologů...) a asistentů pedagoga atd.
- V oblasti doporučení vhodných vzdělávacích programů, případně se zajištěním společného vzdělávání a sdílení zkušeností.

Identifikované problémy a jejich příčiny:

Školy jsou zatíženy velkou mírou administrativních a správních úkonů, realizace inkluzivního vzdělávání je navíc spojena se složitým výkaznictvím. To vše potenciálně odvádí pozornost vedení škol a omezuje čas věnovaný řízení, vyhodnocování a zkvalitňování pedagogického procesu. Inkluze sama je nedostatečně personálně a materiálně zajištěna. Stoupají tak výrazně i nároky kladené na pedagogy a pedagogické profese ztrácejí v očích veřejnosti svoji atraktivitu. Pedagogové samotní pak při svém vytížení nemohou absolvovat všechna dostupná školení. Dostupných vzdělávacích aktivit je relativně velké množství, jejich nabídka je nepřehledná a kvalita či relevance může kolísat.

Návrh řešení:

Částečné řešení zmíněných problémů přináší projekt MAP. V rámci MAP dochází k výměně informací, zkušeností a přenosu dobré praxe v dotčené oblasti mezi školami. Potřeby škol jsou monitorovány a zaznamenávány. Dochází také k dílčímu zlepšení nebo zmírnění problémů prostřednictvím vzájemné spolupráce a svépomoci aktérů vzdělávání. Vhodné je vytrvat i v budoucnu v činnosti Ředitelské akademie MAP, v setkávání učitelů lídrů, zástupců ředitelů škol, metodiků prevence a dalších tematických setkáních. Pedagogové sami si tu mohou volit témata setkávání, sdílení i vzdělávání. V rámci MAP je vhodné využívat sdílených znalostí a zkušeností např. formou doporučení vhodných lektorů, koordinátorů či vhodných vzdělávacích programů. MAP lze využít ke společnému vzdělávání pedagogů z více škol. Pracovní skupina MAP pro financování poskytuje informace, rady a doporučení v oblasti dotačního financování potřeb škol.

1.1.6 DOPLŇKOVÁ OBLAST – CIZÍ JAZYKY

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Motivování učitelé + Školy většinou dobře technicky vybavené + Dostatečný počet hodin výuky CJ 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvyšuje se heterogenita třídních kolektivů - Nedostatečná spolupráce učitelů v rámci jedné školy i mimo školu - Nedostatečný systém podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Propojení formální výuky a domácí přípravy ? Zapojení rodilých mluvčích ? Využití cizího jazyka i mimo hodiny výuky cizího jazyka 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Nedostatek odborně kvalifikovaných pedagogů pro výuku CJ ! Zvyšující se počet žáků ohrožených školními neúspěchem, vč. žáků s odlišným mateřským jazykem ! Nedostatečný prostor pro individualizaci výuky

1.1.7 DOPLŇKOVÁ OBLAST – PARTNERSTVÍ A SPOLUPRÁCE

<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Existence a kladná odezva na pravidelné aktivity pro rozvoj partnerství a spolupráci v gesci MČ P5 (např. pravidelné porady ŘŠ/ŠZ, akce pro rodiče....) + Otevřenost a vysoká ochota Š/ŠZ, NNO a dalších subjektů ke spolupráci, k propojení formálního a neformálního vzdělávání + Fungující systém přenosu informací prostřednictvím webových stránek jednotlivých organizací, vč. webu MČ Praha 5 a měsíčníku Prahy 5. 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nekoordinované sdílení příkladů inspirativní praxe mezi shodnými a návaznými stupni vzdělávání - Neexistence sítě odborníků/pedagogů ovlivňujících kvalitu školství na území MČ P5 k jednotlivým prioritním tématům, např. ke čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti, inkluze ..., kluby ředitelů, začínajících učitelů... - Nulová spolupráce při využívání kvalifikovaných odborníků pro více škol najednou, primárně pro inkluzi (asistent pedagoga, školní asistent, školní psycholog, speciální pedagog ...)
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Aktivní rodiče se zájmem o kvalitu poskytovaného vzdělávání na území P5, potenciál k podpoře škol ? Min. do 2020 možnosti pro zapojení škol do OP VVV, především projekty se zjednodušeným vykazováním (šablony) a OP PPR, a využívání finanční podpory MČ Praha 5 ? Otevřenost České školní inspekce ke spolupráci se zřizovateli škol a v informační podpoře škol. 	<p>Hrozby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Těžko odhadnutelné změny v demografické a socioekonomické struktuře obyvatel MČ v návaznosti na plánované výstavby, potažmo na změny počtu dětí/žáků Š/ŠZ ! Přetíženost škol a školských zařízení množstvím různých aktivit nad rámec poskytovaného vzdělávání (především ve vyčerpání jejich kapacit – personálních, časových) ! Nedostatečné personální zajištění pro přípravu a následnou realizaci projektů Š/ŠZ (odhlédnutí od výuky)

DALŠÍ DOPLŇKOVÉ OBLASTI – SOUHRNNÁ DETAILNÍ SWOT

- **rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků**
- **rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání (podpora zájmu, motivace a dovedností v oblasti vědy, technologií, inženýringu a matematiky „STEM“, což zahrnuje i EVVO)**
- **kariérové poradenství v základních školách**
- **rozvoj digitálních kompetencí a gramotnosti dětí a žáků**
- **rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků**

Silné stránky:

- Motivovaní pedagogové.
- Prostor pro multifunkční pracovnu a projekt (vizualizace).
- Vybavení – robotika.
- Zapojení do odborných projektů.
- Schopnost týmové práce většiny pedagogů.
- Podpora vedení.

Slabé stránky:

- V některých otázkách a přístupech se všichni členové pedagogického sboru neshodnou.
- Problémy s digitální technikou při prezenční výuce, zastaralá počítačová síť (paradoxně větší rozvoj digitálních kompetencí a gramotnosti dětí a žáků v průběhu distanční výuky).
- Menší zapojení žáků v polytechnickém vzdělávání.
- Nedostatek kvalifikovaných pedagogů (ICT/M/Přírodní vědy).
- Nízký zájem ze strany žáků o účast v žákovské samosprávě.
- Nemáme odborníky ani kapacitu.
- Odchod nadaných žáků na osmiletá gymnázia a tím oslabení třídních kolektivů.

Příležitosti:

- Podpora rozvoje ICT/digitálních gramotností, dovedností v oblasti vědy, technologií, inženýringu a matematiky ze strany MŠMT.
- Revize RVP ZV.
- Spolupráce se SSPŠ a PedF UK.
- Nábor začínajících učitelů.
- Prostoupení polytechnické výchovy jako průřezového tématu vyučovacím procesem jako

celkem.

- Velké množství soutěží na Praze 5.
- Zvyšování samostatnosti a rozvoje zodpovědnosti žáků za vlastní práci.
- Exkurze, návštěvy jiných vzdělávacích zařízení a výstav k podpoře rozvoje kreativity a technické zručnosti dětí a žáků.
- Možnost zapojení rodičů do činností a prohlubování otevřeného klimatu školy.
- Využití potenciálu některých rodičů.
- Podpora ze strany zřizovatele a MŠMT.

Hrozby:

- Nedostatek kvalifikovaných pedagogů ICT na trhu práce.
- Nedostatečné ohodnocení ve srovnání s nabídkou trhu práce.
- Nedostatek financí pro celkovou rekonstrukci počítačové sítě
- Riziko přetížení a vyhoření současných pedagogů.
- Někteří rodiče nejsou schopni přenášet postupně zodpovědnost na své děti a svým snažením jdou proti záměrům školy.
- Distanční výuka, absence soutěží a projektů.

Školy indikují potřebu pomoci v následujících oblastech:

- Mít kvalitní „ajtáky“ mezi zaměstnanci, dokázat je zaplatit; dostatek peněz, aby škola udržela krok s moderními technologiemi; vědět podporovat také to, že nejen digitální svět je budoucnost, ale že nikdy neztratí na významu vztahy mezi lidmi, morální zásady, lidskost a tolerance.
- Finanční podpora k realizaci rekonstrukce počítačové sítě, koupi nových iPadu, k pořádání odborných projektů a v rámci modernizace školy k nákupu dalších potřebných pomůcek.
- Učebny a odborníci na informační technologie.
- Finance na nákup potřebného vybavení pro výuku informatiky.
- Vybudovat polytechnickou učebnu, později i cvičnou kuchyňku a příslušné zázemí a vybavení.
- Lépe proškolený pedagogický sbor v oblasti polytechnického vzdělávání (zatím vše závisí na pár jednotlivcích).
- Materiální i odborná podpora ve výuce metodou STEM.
- Získání kvalifikovaného pracovníka pro EVVO.
- Posílení kariérového poradenství také prostřednictvím systémových setkání s odborníky

z různých pracovních oblastí.

- Doplnění pedagogického sboru o kvalifikované a erudované učitele v oblasti ICT.
- Finanční prostředky na projekt rekonstrukce multifunkční učebny (EVVO, ICT).

Identifikované problémy a jejich příčiny:

Školy podporují rozvoj digitálních kompetencí, reflektují technické změny ve společnosti ve výuce žáků. Digitální kompetence se u žáků nejvíc rozvíjely v době distanční výuky. Pro jejich uplatnění v běžném provozu je nyní zapotřebí především zmodernizovat počítačovou síť i konektivitu, která je už zastaralá, a stává se, že nefunguje tak, jak je třeba. Školní HW a SW je třeba průběžně udržovat, aktualizovat, modernizovat a vědět také jak ICT zázemí správně budovat a udržovat. Školy řeší hlavně problematiku zavedení nové informatiky a to je dost palčivá oblast. Chybí jim kvalifikovaní (ideálně ICT/M) učitelé i zkušenosti.

Na polytechniku nemají vždy odpovídající prostory. Usilovně však pracují na rozvoji všech jmenovaných oblastí.

Návrh řešení:

Potřeba zajistit odpovídající technické ICT zázemí i KNOW – HOW propojuje všechny školy a prolíná napříč všemi oblastmi SWOT. Vzhledem k důležitosti této oblasti a výhledu na další nárůst relevance pro budoucí uplatnění dětí a žáků představuje podpora a budování ICT zázemí škol vhodné téma pro řešení prostřednictvím MAP. Využít lze aktivit sdílení a posilování znalostí i společného vzdělávání v oblasti řešení problematiky rozvoje škol ve využití ICT, budování odpovídajícího technického zázemí či sdílení doporučení v oblasti metodického rozvoje digitální a informační gramotnosti dětí a žáků. Rozdílná úroveň přístupu i řešení na jednotlivých školách může být podnětem pro vzájemné obohacení i užší spolupráci se zřizovateli při zajištění odpovídajícího zázemí.

Souhrnný návrh zlepšení celkové situace v rámci MAP III

Ze SWOT 3, respektive z identifikovaných příčin problémů ovlivnitelných aktivitami škol, aktivitami spolupráce a investičními aktivitami souvisejícími s náplní MAP vyplývá jasné doporučení soustředit aktivity MAP na vytvoření příznivých materiálních a sociálních podmínek pro moderní inkluzivní vzdělávání (to zahrnuje podmínky pro rozvoj čtenářské, matematické,

jazykové gramotnosti spolu s navýšením kapacity škol a školských zařízení). Dále je nutno zaměřit se na podporu pedagogů a cílenou podporu dětí a žáků spolu s podporou spolupráce aktérů působících ve vzdělávání včetně rodičů dětí a žáků.

Do souhrnného návrhu zlepšení bylo promítnuto také projednání Závěrečné sebehodnotící zprávy předcházejícího projektu MAP I a II všemi pracovními skupinami. Z něho vyplývá, že v průběhu realizace MAP II se dle Závěrečné sebehodnotící zprávy nepodařilo rozvinout spolupráci se školami zřizovanými MHMP a MŠMT a dalšími zřizovateli do takové míry, jako se to podařilo u škol zřizovaných MČ Praha 5 a Slivenec. Do budoucna bylo členy PS navrhováno pokračování vzájemného setkávání a vytvoření klubů pro začínající učitele, ředitele a učitele dle probací. Na tyto aktivity se proto činnost MAP v budoucnu zaměří.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY